

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3To/64/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6720010068
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mário Šulej
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6720010068.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mária Šuleja a sudcov JUDr. Alojza Palaja a JUDr. Jozefa Ryanta, v trestnej veci obžalovaného F. A. na verejnom zasadnutí dňa 27. mája 2020, za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Tr.zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr.zák. o odvolaniach obžalovaného a okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Zvolen zo dňa 11.03.2020, sp.zn. 4T/14/2020 takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr.por. odvolania obžalovaného F. A. a okresného prokurátora z a m i e t a .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Tr.zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr.zák. na tom skutkovom základe, že

od presne nezisteného času, pravdepodobne od roku 2013, intenzívnejšie od septembra 2018 až do 14:20 h dňa 21.08.2019 vo R., okres R., najmä v priestoroch bytov v bytových domoch na ulici O. F. X a neskôr v septembri 2018 na ulici V. C. XX spôsobil svojej družke R. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. XXXX/XX, N. N., prechodne bytom bez nahlásenia na ulici V. C. XX, R., ktorá s ním bývala v spoločnej domácnosti fyzické a psychické utrpenie tým, že ju intenzívne, zväčša nepravidelne fyzicky napádal, vydieral tým, že jej povedal, že ak nebude s deťmi on, nebude ani ona, správal sa voči nej hrubo, násilne a agresívne, vyhrážal sa fyzickými útokmi najmä voči nej, často jej nadával, urážal ju napríklad, že je zlatokopka alebo dement, nabádal ju viackrát, že sa má ísť obesiť, zadržieval (striedavo aj zobral) jej veci osobnej potreby najmä mobil, laptop pod podmienkou vykonania ním požadovanej činnosti, odopieral jej stravu, zamykal ju v byte, neustále jej bral peniaze z materského príspevku, prípadne neodôvodnene najmä rôznymi vyhrážkami vyžadoval od nej peniaze, ktoré si následne zväčša zobral sám, a keď mu ich nedala začal vyhadzovať veci zo skrine, fyzicky ju napadol päťami do oblasti hlavy a kopancami do bokov tela, zakazoval jej vykonávať príležitostnú pracovnú činnosť z domu a bral jej peniaze potrebné na výkon tejto činnosti (na tovar), zakazoval jej štrikovať v noci, odopieral jej spánok tým, že ju v noci stiahol z postele za nohy, ako aj tým, že v noci od nej neodôvodnene vyžadoval starostlivosť o deti, bezdôvodne obmedzoval styk detí s ňou a ostatnou rodinou, z dôvodu ďalšieho získavania prostriedkov predával veci z domácnosti, vyhadzoval veci zo skrine aj niekoľkokrát za sebou, ničil veci v domácnosti, naposledy dňa 20.08.2019 a dňa 21.08.2019, keď mu odmietla dať peniaze, viackrát vyhádzal veci zo skrine, zobral jej mobil a tableť, vyhrážal sa najmä, že zavolá políciu, že mu zmizli deti a fyzicky ju napadol kopancami do brucha, údermi päťou do hlavy, sotením na zem a údermi do stehien, čím jej podľa znaleckého posudku O.. M. B. spôsobil ľahkú formu omliaždenia hlavy, ľahkú formu pomliaždenia brušnej steny, ľahkú formu pomliaždenia zadnej plochy ľavého stehna s dobou trvania liečenia a práceneschopnosti šesť dní, taktiež v predmetnom období na vyššie uvedených miestach spôsobil svojmu maloletému synovi O. A., nar. XX.XX.XXXX, s ktorým žil v spoločnej domácnosti, psychické utrpenie tým, že neprimerane a bezdôvodne po ňom kričal, vyhrážal sa mu, že mu niečo

spraví, škaredo ho oslovoval, nepodielal sa na jeho starostlivosti, vyvolával u neho strach, stres, pocity ohrozenia, rozpredával jeho darčeky, bezdôvodne obmedzoval jeho styk s matkou a s ostatnou rodinou, z dôvodu, že obvinený brával peniaze jeho matke, nemal zabezpečené základné životné potreby, a to hlavne stravu, videl, ako jeho matku R. A. obmedzuje tým, že jej zakazoval štrikovať, bral jej veci určené k zárobkovej činnosti a v neposlednom rade bol opakovane svedkom fyzického a psychického týrania jeho matky R. A., čím bolo ohrozené jeho psychické zdravie.

Za to mu bol uložený podľa § 208 ods. 3 Tr. zákona s použitím § 36 písm. l) Tr. zákona, § 37 písm. m) Tr. zákona, § 38 ods. 2 Tr. zákona trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zákona bol obžalovaný zaradený na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zákona bolo obžalovanému uložené ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou. Podľa § 74 ods. 2 Tr. zákona ochranné liečenie potrvá, kým to vyžaduje jeho účel.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku boli poškodení R. A., nar. XX.XX.XXXX vo R., trvale bytom O. XXXX/XX, N. N., prechodne bytom bez nahlásenia V. C. XX, R. a mal. O. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. XXXX/XX, N. N., prechodne bytom bez nahlásenia V. C. XX, R., zastúpený opatrovníkom z radu advokátov M. O. O., so sídlom advokátskej kancelárie Z. XXX, R., odkázaní s nárokmi na náhradu škody na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný priamo na hlavnom pojednávaní odvolanie, ktoré odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 08.04.2020, a to proti výroku o treste.

Argumentoval tým, že trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov, ktorý mu bol uložený, možno považovať za neprimerane prísny, nezákonný, nezodpovedajúci základným zásadám ukladania trestu, nakoľko okresný súd neprihliadol pri rozhodovaní o druhu a výmere trestu na všetky významné skutočnosti v zmysle ust. § 34 ods. 1, ods. 4 Tr.zák. Zároveň žiadal, aby mu bol trest odňatia slobody uložený vo výmere pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby aplikujúc ust. § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d), ods. 4 Tr.zák.

Prvostupňový súd pochybil aj v tom smere, keď mu pri ukladaní trestu neaplikoval poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Tr.zák., t.j. že napomáhal súdu pri objasňovaní svojej trestnej činnosti a vzhliadol len poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr.zák., t.j., že sa priznal k spáchaniu trestného činu a úprimne ho oľutoval. Ďalej poukázal na jednotlivé rozhodnutia všeobecných súdov Slovenskej republiky o tejto problematike, z ktorých jednoznačne vyplynulo, že ak aj nenapomáhal pri objasňovaní svojej trestnej činnosti orgánom činným v prípravnom konaní, takáto poľahčujúca okolnosť mu mala byť priznaná pre jeho postoj na hlavnom pojednávaní, keďže urobil vyhlásenie o vine, ktoré súd prvého stupňa následne prijal. V konečnom dôsledku, teda mal byť v danom prípade pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností 2 : 1, a preto mala byť aj zároveň znížená horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o 1/3-inu podľa ust. § 38 ods. 3 Tr.zák.

Ďalším porušením Trestného zákona bolo neaplikovanie inštitútu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Tr.zák., keďže boli na to splnené podmienky, nakoľko na jeho strane boli prítomné jednak okolnosti prípadu, a jednak jeho osobné pomery, ktoré sa u páchatelov obdobnej trestnej činnosti bežne nevyskytujú. Zdôraznil, že nikdy v minulosti nebol odsúdený za násilný trestný čin, zo záverov znaleckého posudku vyplynulo, že nie je osobou nebezpečnou pre spoločnosť, nehody vo vzájomnom spoluzití s poškodenou spôsobilá aj samotná poškodená, ktorá bola nezrelá, labilná, vyjadrovala sa voči nemu vulgárne, čiže sa taktiež podieľala na vzniku konfliktov. Maloletý syn vypovedal, že sa mu venoval, učieval sa s ním a staral sa o neho. Z hodnotenia ÚVV a ÚVTOS N. N. vyplýva, že je hodnotený kladne, keďže rešpektoval v plnej miere pravidlá väzenského prostredia. Zopakoval, že na hlavnom pojednávaní vyhlásil vinu podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr.por., preto bolo v danom prípade potrebné odstrániť tvrdosť zákona pri stíhanom trestnom čine týrania blízkej a zverenej osoby a uložiť mu trest kratšieho trvania. V ďalšom poukázal na obdobné rozhodnutia všeobecných súdov SR, z ktorých vyplýva, že je potrebné prihliadať pri ukladaní trestu aj na pozitívne veci medzi obžalovanými a poškodenými, navyiac pri porovnaní s oveľa závažnejším trestným činom, ako je zabitie podľa § 147 ods. 1 Tr.zák. zákon dovoľuje uložiť miernejší trest, a to 7 až 10 rokov, hoci tieto skutky sa nedajú navzájom zrovnať, najmä z hľadiska spôsobeného následku.

Okrem toho citoval stanovisko trestnoprávneho kolégia NS SR zo dňa 27.06.2017, sp.zn. Tpj/55/2016, z ktorého vyplýva, že pri vyhlásení viny obžalovaného, alebo nepopretí spáchania skutku na hlavnom

pojednávani podľa § 257 ods. 1 písm. b), c) Tr.por. a po jeho prijatí súdom, možno použiť analogicky ust. § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr.zák. a trest mimoriadne znížiť ako v konaní pri uzavretí a schválení dohody o vine a o treste.

Ďalším nedostatkom napadnutého rozsudku bolo nedostatočné odôvodnenie, ktoré možno považovať za svojvoľné a neobhájiteľné, keďže v ňom nebolo osobitne uvedené, z akého dôvodu okresný súd neaplikoval zmiernovacie ustanovenie § 39 Tr.zák., hoci jeho aplikáciu žiadal výslovne v záverečnej reči jeho obhajca. Z príslušnej judikatúry nepochybne vyplýva, že nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, teda konajúci súd sa musí v odôvodnení vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, zároveň musí vysvetliť svoj myšlienkový postup, a to nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale aj vzhľadom na všetky príslušné právne skutočnosti. V tejto časti teda možno takéto rozhodnutie považovať za nepreskúmateľné.

V konečnom dôsledku navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c), d), e) Tr.por. a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové prejednanie a rozhodnutie, eventuálne, aby vo veci po zrušení napadnutého rozsudku vo výroku o treste rozhodol postupom podľa § 322 ods. 3 Tr.por. sám tak, že podľa § 208 ods. 3 Tr.zák., § 36 písm. l), n) Tr.zák., § 37 písm. m) Tr.zák., § 38 ods. 2, 3 Tr.zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d), ods. 4 Tr.zák. mu uloží trest odňatia slobody znížený o 1/3-inu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby za stíhaný trestný čin.

Proti tomuto rozsudku podal priamo na hlavnom pojednávaní odvolanie aj okresný prokurátor a odôvodnil ho písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 31.03.2020, a to proti výroku o treste v neprospech obžalovaného.

Najprv poukázal na výrokovú časť napadnutého rozsudku, ako aj na odôvodnenie uloženého trestu obžalovanému, pokiaľ ide o jeho druh a výmeru, a to súdom prvého stupňa, ktorý dospel k záveru, že postačovalo uloženie trestu odňatia slobody pri dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby za stíhaný trestný čin, ktorá predstavovala 7 až 15 rokov. S výmerou uloženého trestu sa však nestotožnil, napriek tomu, že obžalovaný spáchanie predmetného skutku na hlavnom pojednávaní priznal, pretože svoju vinu počas prípravného konania popieral, svoje konanie bagatelizoval a spochybňoval vierohodnosť poškodenej. Samotné priznanie, bez ďalších skutočností, nemôže byť dôvodom na ukladanie trestu pri dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby, a to aj z toho dôvodu, že obdobie páchania predmetného skutku trvalo viac ako 5 rokov, smerovalo voči jeho družke a maloletému dieťaťu a v neprospech obžalovaného vyznieva tiež intenzita a spôsob jeho spáchania, ako aj jeho pohnútky a spôsobené následky.

Vzhľadom k tomu navrhol, aby odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr.por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Tr.por. rozhodol vo veci sám tak, že obžalovanému uloží podľa § 208 ods. 3 Tr.zák., § 36 písm. l) Tr.zák., § 37 písm. m) Tr.zák., § 38 ods. 2 Tr.zák. trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov a 8 mesiacov nepodmienečne so zaradením pre jeho výkon do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Na verejnom zasadnutí obžalovaný a jeho obhajca zotrvali na dôvodoch uvedených v písomnom vyhotovení odvolania, zdôraznili, že pri ukladaní trestu neboli okresným súdom dostatočne zohľadnené okolnosti prípadu, ale aj osoba obžalovaného a jeho kritický postoj k trestnej činnosti a navrhli, aby krajský súd napadnutý rozsudok vo výroku o treste zrušil a sám rozhodol tak, že obžalovanému uloží podstatne kratší trest pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Odvolanie okresného prokurátora žiadali zamietnuť ako nedôvodné.

Naproti tomu zástupca krajskej prokuratúry poukázal najprv na dôvody uvedené v jeho písomnom vyhotovení odvolania, trest uložený obžalovaným považoval za neprimerane mierny, preto ho navrhol sprísniť a odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací zistil, že odvolania podali obžalovaný a okresný prokurátor ako oprávnené osoby v zákonnej lehote, a to proti rozhodnutiu, proti ktorému boli prípustné, následne preskúmal v intenciách § 317 ods. 1 Tr.por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozsudku o treste, proti ktorému odvolatelia podali odvolania a dospel k záveru, že ani jedno z odvolaní procesných strán nebolo podané dôvodne.

Pokiaľ ide o otázku viny, okresný súd na hlavnom pojednávaní procesným postupom podľa § 257 ods. 7 Tr.por. prijal vyhlásenie obžalovaného, že sa cíti vinným zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, ktorý bol právne kvalifikovaný ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Tr.zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr.zák., v dôsledku toho bol výrok o vine nenapadnuteľný odvolaním a v tejto časti nadobudol rozsudok právoplatnosť.

Pokiaľ ide o úvahy o druhu a výmere trestu uloženého obžalovanému, odvolací súd sa stotožnil s výrokom prvostupňového súdu, ktorý obžalovanému uložil vyššie uvedené trest odňatia slobody, vrátane

spôsobu jeho výkonu a v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie rozsudku na čl. 4 a 5. Okresný súd prihliadol na všetky skutočnosti, na ktoré bol podľa Tr.zák. povinný prihliadnúť, v zmysle ust. § 34 ods. 4 Tr.zák. vzal do úvahy spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie, pohnútku, zhodnotil aj osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosť nápravy. Správne ustálil aj pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností na 1 : 1, pričom prihliadol aj na mieru ich závažnosti podľa ust. § 38 ods. 2 Tr.zák., keďže tieto boli v rovnováhe, nedošlo ani k zníženiu hornej hranice, ale ani k zvýšeniu dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby podľa § 38 Tr.zák., a preto bolo možné obžalovanému ukladať trest odňatia slobody na 7 rokov až 15 rokov.

Nebola dôvodná argumentácia obžalovaného, že mu mala byť priznaná aj poľahčujúca okolnosť podľa ust. § 36 písm. n) Tr.zák., t.j., že napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom, keďže v prípravnom konaní nevyповeдал a pokiaľ vyhlásil na hlavnom pojednávaní, že je vinný zo spáchania skutku kladeného mu za vinu obžalobou podľa ust. § 257 ods. 1 písm. b) Tr.zák. a jeho vyhlásenie následne okresný súd uznesením prijal, rozdielnu súdnu prax zjednotilo práve citované stanovisko trestnoprávneho kolégia NS SR, na ktoré poukázal obžalovaný vo svojom odvolaní. Z tohto nepochybne vyplýva, že samotné vyhlásenie viny obžalovaného na hlavnom pojednávaní podľa zmienenej zákonnej ustanovenia Trestného poriadku a jeho následné prijatie súdom samo o sebe nie je možné považovať za poľahčujúcu okolnosť podľa ust. § 36 písm. n) Tr.zák., ale len ako na poľahčujúcu okolnosť podľa ust. § 36 písm. l) Tr.zák., avšak takýto postoj obžalovaného je potrebné vziať v úvahu, keďže neodvolateľne prijme všetky právne účinky uznania viny, dokonca bez toho, aby vopred vedel, aký druh trestu a v akej výmere mu bude následne súdom uložený, a preto možno aplikovať pri ukladaní trestu ust. § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr.zák. vzťahujúce sa na konanie o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, t.j. môže mu byť uložený trest odňatia slobody znížený o 1/3-inu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Okresný súd správne postupoval, keď obžalovanému uložil trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov, t.j. pol roka nad dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Z uvedeného výroku zároveň vyplýva, že nepoužil zmierňovacie ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu podľa ust. § 39 ods. 1, 3 písm. d) Tr.zák., teda, že síce prihliadol na okolnosti prípadu, ale aj pomery obžalovaného, avšak náležite ich vyhodnotil tak, že nebolo namieste použiť uvedené zákonné ustanovenie z tohto dôvodu, s čím sa odvolací súd stotožnil. Skutočnosť, že nebolo priamo vo výroku o treste uvedené aj ust. § 39 ods. 4 Tr.zák. per analogiam, ešte neznamená, že naň súd prvého stupňa neprihliadol, hoci na toto zákonné ustanovenie v odôvodnení výslovne nepoukázal, avšak krajský súd je toho názoru, že táto okolnosť, t.j. zmena jeho postoja k trestnej činnosti na hlavnom pojednávaní oproti prípravnému konaniu, sa musela odraziť vo výmere uloženého druhu trestu a bolo ju potrebné výrazne hodnotiť v jeho prospech. Na jednej strane nemožno neprihliadnúť aj na ďalšie vyššie uvedené skutočnosti a okolnosti v odvolaní obžalovaného, ktoré svedčia v jeho prospech, na druhej strane je ale potrebné zároveň zobrať do úvahy aj skutočnosti a okolnosti vyššie uvedené v odvolaní okresného prokurátora svedčiace v jeho neprospech. Z týchto dôvodov teda nebolo namieste, či už znižovať výmeru uloženého trestu odňatia slobody obžalovanému, ako sa toho sám domáhal, ale ani naproti tomu zvyšovať výmeru uloženého trestu odňatia slobody, ako sa toho domáhal okresný prokurátor.

Prvostupňový súd nepochybil ani v tom, keď obžalovaného zaradil podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr.zák. do ústavu so stredným stupňom stráženia, pretože tento bol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin.

Jedine uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody (v dlhšej výmere) za súčasného uloženia ochranného opatrenia - ochranného protitoxikomanického ústavného liečenia, zabezpečí v danom prípade v dostatočnej miere dosiahnutie účelu trestu, a zároveň obsahuje v primeranom rozsahu prvky represie, ako aj prvky individuálnej a generálnej prevencie, a takýto trest zodpovedá všetkým požiadavkám vyplývajúcim z ust. § 34 ods. 1, ods. 4 Tr.zák., a súčasne i z ďalších ustanovení, ktoré upravujú zásady ukladania trestov, ale aj zásady ukladania ochranných opatrení uvedených v ust. § 35 Tr.zák.

K odvolacím námietkam obžalovaného krajský súd považuje za potrebné uviesť taktiež to, že absencia výslovného a priameho uvedenia argumentácie okresného súdu, z akého dôvodu neaplikoval zákonné ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu podľa § 39 Tr.zák., ešte neznamená, že jeho rozhodnutie by bolo potrebné v tomto smere považovať za nepreskúmateľné, keďže aj z takého postoja možno logicky vyvodiť, že dospel k záveru, že na jeho aplikáciu neboli splnené všetky zákonné podmienky, berúc do úvahy aj jeho celkové odôvodnenie vzťahujúce sa k uloženému výroku o treste, vrátane spôsobu jeho výkonu.

Výrok o uložení ochranného opatrenia obžalovanému, ani výrok o náhrade škody, ktorým boli poškodení odkázaní so svojimi nárokmi na jej náhradu na civilný proces, nenapadla odvolaním žiadna z procesných strán, a preto ich zákonnosť a odôvodnenosť krajský súd nepreskúmal.

Podľa § 319 Tr.por. odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

S poukazom na vyššie uvedené dôvody krajský súd odvolania obžalovaného a okresného prokurátora v súlade s citovaným ustanovením Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.